

Forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra mindre avløpsanlegg, Halden kommune, Østfold

Vedtatt av kommunestyret i Halden kommune den **NN.NN.2025** med hjemmel i forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 12-6, jf. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven § 9 jf. § 81).

Denne forskriften erstatter kravene i forurensningsforskriftens §12-7 til § 12-13. For øvrig gjelder bestemmelsene i forurensningsforskriften.

§ 1 Formål

Forskriftens formål er å:

- erstatte reglene i forurensningsforskriften § 12-7 til § 12-13 med nødvendige tilleggskrav for å beskytte vannressursene i kommunen mot forurensning slik at hensynet til resipientene, drikkevannskilde/anlegg og brukerinteresser ivaretas.
- sette krav til forvaltningsmessige forhold og tekniske løsninger knyttet til nybygging, vesentlig utvidelse eller rehabilitering av mindre avløpsanlegg.
- gi kommunen hjemmel til å kreve nødvendig oppgradering av eksisterende utslipp.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder utslipp som reguleres av forurensningsforskriften kap. 12, det vil si utslipp av sanitært avløpsvann fra enheter, bedrifter og andre virksomheter som har innlagt vann og med utslipp mindre enn 50 pe. Bebyggelse som er tilkoblet kommunalt avløpsanlegg omfattes ikke av forskriften.

§ 3 Definisjoner

Definisjonene i forurensningsforskriften § 11-3 gjelder for denne forskriften. I tillegg gjelder følgende:

Avløpsfritt toalett: Biologisk toalett, forbrenningstoalett og andre toalettløsninger som ikke krever tilførsel av vann ved bruk.

BOF₅: Biokjemisk oksygenforbruk over fem døgn. Dette er et mål på innhold av organisk stoff i vann, og viser hvor mye oksygen som går med til biologisk nedbrytning.

Enhet: Bolig, fritidsbolig, og andre bygninger/konstruksjoner, både private og tilknyttet virksomhet.

Etterpolering: Ekstra rensetrinn som reduserer/fjerner smittestoffer og næringsstoffer etter hovedrensetrinn.

Eutrofiering: Prosess i innsjøer eller andre vannforekomster der planteproduksjonen øker på grunn av økt tilførsel av næringsstoffer.

Godkjenningssdokument: I denne forskriften menes SINTEF Teknisk Godkjenning.

Hydrogeologisk kompetanse: Kompetanse om grunnvann og rensing av avløpsvann i infiltrasjonsanlegg. Man må ha tilstrekkelig kunnskap innenfor fagområdene geologi, hydrogeologi og vannkjemisk for å kunne vurdere sentrale parametere som infiltrasjonskapasitet, hydraulisk kapasitet og rensemedium.

Innlagt vann: Vann fra vannverk, brønn, systerneanlegg eller lignende, som gjennom rør eller ledninger er ført inn i bygning/enhet. Innvendig vanntank med kapasitet over 25 liter, og regnvann som ledes inn i bygningen for passiv oppfylling av innvendig tank, anses som innlagt vann.

Nasjonalt godkjenningsorgan: i denne forskrift menes SINTEF Byggforsk, som i 2010 ble oppnevnt som et nasjonalt kontrollorgan for dokumentasjon av små avløpsrenseanlegg iht. kravene i NS-EN 12566-3:2005 + A1:2009 + NA:2009.

Nøytral fagkyndig: Et uavhengig foretak/aktør med formell utdannelse innen avløpsrensing, samt med erfaring fra spredte avløpsløsninger og resipientvurderinger.

Renseløsninger: Fellesbegrep for installasjoner med formål å rense avløpsvann.

Resipient: Vannforekomst som mottar forurensninger fra avløpsanlegg. Resipient for infiltrasjonsanlegg er grunnvann. Resipient for alle andre typer avløpsanlegg er overflatevann (bekk, elv, sjø, innsjø, tjern).

Sikringszone nedslagsfelt drikkevann: Hensynssone for arealer som ligger innenfor vanntilsigsområde for kommunens drikkevannskilder. Sikringszone nedslagsfelt drikkevann er angitt som hensynssone H-110 i kommuneplanens arealdel.

Svartvann: Avløpsvann fra vannklosett eller andre kilder hvor urin og/eller avføring transporteres med vann.

Tot-P: Total fosfor. Total mengde fosfor i vannet.

Turbiditet: Mål på hvor uklart vann er. Beskriver innholdet av suspendert materiale i vann.

Årssikker vannføring: Vannføring som ved middeltemperatur over frysepunktet ikke tørker ut av naturlige årsaker oftere enn hvert tiende år i gjennomsnitt.

§ 4 Utslippskrav

Sanitært avløpsvann skal ha utslippskonstrasjoner under:

- 1 mg/l totalfosfor (Tot-P) og
- 25 mg/l BOF₅

Renseanlegg skal minst oppfylle følgende renseseffekt:

- 90 % reduksjon av total fosfor (Tot-P) og
- 90 % reduksjon av BOF₅

Der hvor særskilte brukerinteresser (drikkevann, fiske, bading osv.) blir berørt, kan kommunen også sette grenseverdier for bakterier og andre sykdomsfremkallende organismer, eller stille krav til teknisk løsning.

§ 5 Dokumentasjon av rensegrad

Minirenseanlegg skal ha dokumentasjon som tilfredsstillende NS-EN-12566-3 eller tilsvarende standard for rensegrad, og skal være typegodkjent av nasjonalt godkjenningsorgan med utstedt godkjenningsdokument. Øvrige renseanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet.

Renseanlegg med naturlig infiltrasjon i grunnen skal i tillegg kunne dokumentere at anleggets størrelse og plassering er tilpasset de aktuelle vannmengdene og grunnforholdene på stedet. Dokumentasjonen skal omfatte grunnundersøkelse og inneholde informasjon om hydraulisk kapasitet, infiltrasjonskapasitet, løsmassenes egenskaper som rensemedium og risiko for forurensning. Løsmassenes egenskaper som rensemedium kan unnlates fra dokumentasjonen dersom renseanlegget kun renser gråvann.

Dokumentasjonen skal utføres av nøytrale fagkyndige. Prøver skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene. Analysemetoder i forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 2 punkt 2.2 skal benyttes. Alternativt kan analysemetoder med dokumentert høy korrelasjon med denne analysemetoden i benyttes.

§ 6 Utslippssted

For utslipp av rensset avløpsvann gjelder følgende:

- Utslipp til sjø og ferskvann skal lokaliseres minst 2 meter under laveste vannstand og minst 50 meter fra nærmeste badeplass.
- Utslipp til elv og bekk skal kun forekomme til elv/bekk med årssikker vannføring. Ved tvist om hvorvidt vassdraget har årssikker vannføring, og hvor langt opp i vassdraget årssikker vannføring strekker seg, er kommunens syn avgjørende.
- Utslipp til ferskvann med fare for eutrofiering, eller med lav gjennomstrømming, skal etterpoleres før utslipp. Ved tvist om hvorvidt det er fare for eutrofiering, er kommunens syn avgjørende.
- Innenfor sikringszone nedslagsfelt drikkevann (jf. hensynssone H110 i kommuneplanen) skal utslipp som stammer fra svartvann etterpoleres før utslipp.
- Utslipp til jordbruksdrenering skal etterpoleres før utslipp.
- Utslipp til grunnen skal kun forekomme til stedegne løsmasser med tilstrekkelig hydraulisk kapasitet. Der stedlige masser ikke har tilstrekkelig hydraulisk kapasitet, kan utslipp føres til kunstige filterløsninger.

Utslippspunkt skal utformes slik at utslippet ikke er enkelt tilgjengelig for uvedkommende, og slik at gjenslamming og frysing hindres. Utslippsted for avløpsvann fra renseanlegg skal for øvrig lokaliseres og utformes slik at virkningene av utslippet på resipienten, og inngrep i naturen, blir minst mulig. Brukerkonflikter skal unngås, blant annet slik at utslippet ikke

medfører fare for forurensning av drikkevann. Utslipp til sjø og ferskvannsresipienter skal være dykket til enhver tid.

Det er ikke tillatt å føre sanitært avløpsvann til gjødselkjeller eller liknende innretninger.

§ 7 Utforming av avløpsanlegg

Fortrinnsvis skal enheter og virksomheter med innlagt vann tilknyttes kommunalt avløpsanlegg. Tillatelse til utslipp av sanitært avløpsvann vil ikke bli gitt dersom pålegg om tilknytning til offentlig avløpsnett kan gis med hjemmel i plan- og bygningsloven.

Avløpsanlegg skal dimensjoneres, bygges, driftes og vedlikeholdes med utgangspunkt i beste tilgjengelige teknologi og fagkunnskap, slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale for stedet der det ligger, og slik at omgivelsene ikke utsettes for sjenerende lukt. Ved utforming av anlegget skal det tas hensyn til variasjoner i mengde sanitært avløpsvann i løpet av året, og avløpsvannets egenskaper. Lekkasjer og forurensning av resipienten som følge av overløp skal forebygges og begrenses.

Renseløsning skal velges med hensyn til hva som er best egnet ut fra de naturgitte forutsetningene, miljø, brukerinteresser og økonomi, uavhengig av type renseløsning eller produsent. Infiltrasjon i stedlige masser skal velges som renseløsning der dette er mulig. Dokumentasjonen for valg av renseløsning skal utføres av nøytral fagkyndig.

Der infiltrasjon i løsmasser inngår som en del av prosessløsningen, og/eller renseløsningen kan påvirke brukerinteresser som f.eks. drikkevannsbrønn, skal nøytral fagkyndig ha hydrogeologisk kompetanse.

Tett tank er bare aktuell avløpsløsning for oppsamling av svartvann, og skal kombineres med en egen renseløsning for gråvann. Tett tank utløser krav om vannbesparende toalett eller vakuumtoalett. Tett tank skal ha et innløp som er utformet på en måte som fører til oppstuvning i tilførselsrør til tank ved høyt nivå av avløpsvann i tanken. Tett tank vil bare i spesielle tilfeller være en aktuell avløpsløsning for helårsboliger. I sikringszone nedslagsfelt drikkevann skal tett tank være dobbeltbunnet eller ha en omkranset tett beholder som dekker hele tankens volum.

Alle avløpsanlegg skal ha alarm som varsler ved høyt vann-/slamnivå. Alarmsentral skal være plassert på et sentralt sted i boligen/virksomheten der alarmen lett registreres/oppdages. Ved minirensanlegg skal alarm være tilkoblet en annen elektrisk kurs enn selve minirensanlegget.

Alle rensanlegg, unntatt infiltrasjonsanlegg og tette tanker, skal være tilrettelagt for uttak av representative prøver av rensed avløpsvann i tilstrekkelig volum (omtrent 1 liter).

Avløpsanlegget, og eventuelt anleggsrom, skal bygges i henhold til leverandørens anvisning.

Avløpsanlegget skal plasseres slik at tømning av slam er mulig med tankbil. Avstand fra vei til anlegg skal ikke overstige 40 meter.

Avløpsrør fra sanitærinstallasjonene og fram til avløpsanlegget må være vanntette og i forskriftsmessig stand, slik at anlegget ikke blir tilført større mengder vann enn det som er nødvendig. Overvann/takvann og drenering skal ikke tilføres avløpsanlegget.

Utvendig arbeid i forbindelse med avløpsanlegget skal utføres av person med ADK1-sertifikat.

I områder med krav til etterpolering etter minirensanlegg skal det i forkant av etterpoleringsløsningen monteres slamavskiller for å fange opp suspendert stoff/slamflukt fra rensanlegget, og for å sikre at etterpoleringsløsning oppnår ønsket effekt. Etterpoleringsløsning skal tilpasses ønsket renseseffekt.

Private avløpsanlegg med tilhørende komponenter skal innmåles og kartfestes i forbindelse med byggesøknaden for anlegget.

§ 8 Drift og vedlikehold av rensanlegg

Anleggseier plikter å påse at anlegget til enhver tid er i godkjent, forsvarlig og forskriftsmessig stand. Avløpsanlegg som krever strømtilførsel skal sikres uavbrutt strømtilførsel, og skal ikke frakobles strømtilførsel under andre omstendigheter enn ved vedlikehold/reparasjoner på anlegget. Mangler ved anlegget som kan føre til forurensing må utbedres snarest mulig. Anleggseier plikter å bekoste utbedringer av feil og mangler ved anlegget som kommunen pålegger. Anleggseier er pliktig til å melde fra om endring av tekniske installasjoner, jf. plan- og bygningslovens bestemmelser. Plikten til å melde fra gjelder også feil og mangler ved anlegget.

Drift, vedlikehold, kontroll og prøvetaking av anlegget bekostes av anleggseier.

Anleggseier av avløpsanlegg med mekaniske komponenter som krever periodisk ettersyn og vedlikehold (minirensanlegg, gråvannsanlegg, infiltrasjonsanlegg og våtmarksfilter), må inngå en skriftlig drifts- og vedlikeholdsavtale med leverandør eller annen fagkyndig virksomhet. Foretaket som det blir inngått drifts- og vedlikeholdsavtale med skal kunne dokumentere et tilstrekkelig internkontrollsystem i foretaket, og at personell som utfører service har nødvendig kompetanse. Kopi av signert avtale skal sendes forurensningsmyndigheten i kommunen før anlegget settes i drift.

Drifts- og vedlikeholdsavtale skal minimum regulere følgende forhold:

- Servicebesøk; antall servicer per år og hvilke oppgaver som skal utføres ved service.
- Beredskapsordning som sikrer anleggseier assistanse dersom det oppstår funksjonssvikt på anlegget.
- Beskrivelse av hvordan rapportering til kommunen skjer, og hvordan oppfølging av eventuelle avvik på avløpsanlegget håndteres.
- Leveranse av deler.

Service skal minimum utføres med følgende tidsintervall:

- Minirensanlegg for boliger og virksomheter: 2 ganger pr. år
- Minirensanlegg for fritidsboliger: 1 gang pr. år
- Gråvannsanlegg (minirensanlegg for gråvann): 1 gang pr. år
- Infiltrasjonsanlegg og våtmarksfilter: Hvert 3. år

Ved service på minirensanlegg og gråvannsanlegg skal minimum følgende sjekkes og kontrolleres:

- Kontroll og funksjonstest av alle bevegelige deler og rør.
- Kontroll av slamkammer og slam mengde.

- Kontroll av doseringsutstyr og kjemikaliebeholder, eventuell etterfylling av kjemikalier.
- Kontroll av alarm.
- Prøvetaking av vannkvalitet (verdier for totalfosfor og BOF₅).
- For anlegg som produserer tørrslam skal tørrslam tømmes/filterpose byttes ved behov, og minst en gang årlig.

Ved service på infiltrasjonsanlegg og våtmarksfilter skal følgende sjekkes og kontrolleres:

- Kontroll av slamavskiller, herunder kontroll av innløp og utløpsdykker.
- Kontroll og rengjøring av pumpe.
- Kontroll av alarm for høyt vannivå.
- Kontroll av støtvolum.

Dersom det under service registreres avvik, eller dersom prøveresultater viser verdier som overstiger grenseverdier i denne forskrift § 4, skal korrigerende tiltak straks iverksettes og avvik følges opp.

Anleggseier skal sørge for at det er kjørbar atkomstvei til avløpsanlegget gjennom hele året. Tømmebil skal uten hindringer kunne manøvreres for tømming av anlegget; adkomstvei være ryddet for trær, busker og kratt, om vinteren skal det være brøytet, og eventuelt strødd. Vei må ikke være stengt med bom når tømming skal gjennomføres. Statens vegvesens vegnormal håndbok N100 legges til grunn for definisjon av kjørbar adkomstvei og krav til snuplass. Ved tvist om hvorvidt en vei er kjørbar etter ovenstående, er kommunens syn avgjørende.

Anleggseier skal sørge for at avløpsanlegg som skal tømmes er gjort tilgjengelig for tømming med tømmebil. Overdekking av kumlukk med snø, is, jord o.l. skal fjernes av anleggseier før tømming. Kumlukk skal ikke bygges inn, overbygges, tildekkes eller på annen måte gjøres utilgjengelig. Alle kumlukk skal være forsvarlig sikret og må kunne håndteres av én person. Dersom anlegg har defekt lukk, eller særlig tungt eller uhåndterlig lukk, kan kommunen kreve dette skiftet ut.

Anleggseier skal sørge for at husdyr/kjæledyr ikke er løs på eiendommen på en slik måte at det kan være til sjenanse for personell eller vanskeliggjøre tømming, service eller tilsyn på avløpsanlegget.

For at en utslippstillatelse fortsatt skal være gyldig etter et eierskifte, må ny eier sende inn kopi av signert drifts- og vedlikeholdsavtale til kommunen. Dersom godkjent serviceforetak går konkurs eller opphører av annen årsak, plikter anleggseier å inngå ny drifts- og vedlikeholdsavtale med et annet godkjent serviceforetak.

§ 9 Rapportering

Personell som gjennomfører service på private avløpsanlegg, skal rapportere til kommunen etter gjennomført service. Det skal rapporteres løpende og helelektronisk direkte inn i kommunens rapporteringssystem for private avløpsanlegg. Kommunen skal informeres dersom det er avvik på anlegget som ikke umiddelbart kan rettes opp, dersom det er gjentakende feil på anlegget og dersom det er avvik på anlegget som kommunen må følge opp videre.

§ 10 Tilsyn

Kommunen har rett til å gjennomføre tilsyn med private avløpsanlegg. Kommunen kan til enhver tid kreve å få lagt fram dokumentasjon og annet materiale som kan ha betydning for dens gjøremål etter loven, samt å gjennomføre stedlig tilsyn ved avløpsanlegget. Anlegg skal til enhver tid være tilgjengelig for tilsyn og prøvetaking. Kommunen kan gjennomføre tilsyn og prøvetaking uanmeldt.

Der anleggets ytelse ikke er tilfredsstillende, eller der det foreligger mislighold av drift og vedlikehold av avløpsanlegg, kan kommunen treffe pålegg om utbedring eller stenging/plombering av vanninntak eller trekke tilbake utslippstillatelsen. Kommunen kan også iverksette tiltak etter forurensingsloven § 7 og § 74 for eiers regning. Dersom anleggseier overtrer tiltaksplikt eller pålegg, eller vilkår i tillatelse gitt etter forurensningsforskriften kap. 12, kan kommunen ilegge overtredelsesgebyr etter forurensningsloven § 80.

§ 11 Slamtømming

Kommunen skal sørge for innsamling av slam fra private avløpsanlegg i kommunen som omfattes av denne forskrift. Ingen kan tømme avløpsslam fra innretning som omfattes av denne forskrift uten godkjenning fra kommunen. Kommunen kan gjennomføre tømming i egen regi, eller gjennom avtale med eksternt slamtømmefirma. Anleggseier plikter å bruke den slamrenovatør som til enhver tid har avtale med kommunen. Det er ikke tillatt å slippe ut avløpsslam eller ristgods i en vannforekomst, verken ved dumping fra skip, utlipp fra rørledninger eller på noen annen måte.

Alle private avløpsanlegg med våtslam skal inngå i kommunal tømmeordning for slam, og private avløpsanlegg skal som hovedregel tømmes minst en gang årlig. Tømmehyppighet er avhengig av både belastning på anlegget og anleggets størrelse, og det kan derfor være behov for hyppigere tømming av anlegget enn en gang årlig. Anleggseier plikter å sørge for å bestille ekstra tømming ved behov. Tømming bestilles direkte hos det foretak kommunen benytter som slamtømmefirma. Dersom anleggets tekniske godkjenning angir en sjeldnere tømmefrekvens enn en gang årlig, skal tømming fastsettes i samsvar med tømmefrekvens angitt i teknisk godkjenning samt serviceansvarliges anbefalinger. Ved tvist om hva som er rett tømmehyppighet for et anlegg, er kommunens syn avgjørende.

Tørrslam fra minirensesanlegg med slamtørke skal tømmes av servicepersonell ved pålagt servicebesøk.

Ved tømming har slamrenovatør rett til tilgang på eiendommen og å plassere nødvendig utstyr på eiendommen for å få utført tømmingen. Når avløpsanlegget er plassert innendørs, skal tømmefirmaet gis adgang til rommet der slambeholder er plassert.

Slamavskillere/sedimenteringstanker skal kontrolleres av slamtømmer ved tømming.

I tilfeller hvor tømming ikke har kunnet gjennomføres, vil anleggseier få skriftlig melding fra kommunen om at ny tømming må bestilles innen 2 uker fra mottatt melding.

Ved tilknytning til kommunalt avløpsnett, rivning av bygning eller annet som fører til permanent opphør av tømming, skal anleggseier sørge for sluttømming og sanering av avløpsanlegget. Anleggseier plikter å melde fra til kommunen om opphør av tømming.

Dersom avløpsanlegg ikke er tilgjengelige for tømning i henhold til bestemmelsene, vil anleggseier få melding fra kommunen om at dette må rettes. Dersom avløpsanlegget etter avviksmelding fortsatt ikke er tilgjengelig for tømning, kan kommunen for anleggseiers kostnad iverksette tiltak for å gjøre avløpsanlegget tilgjengelig.

Der kommunen mener det kan oppstå helsemessig fare, kan kommunen sørge for ekstra tømning av anlegget for anleggseiers kostnad.

§ 12 Beredskap

Den ansvarlige plikter å gjennomføre forebyggende tiltak for å unngå og begrense risiko for akutt forurensing. Beredskapen skal stå i rimelig forhold til sannsynligheten for akutte og skadelige utslipp, og omfanget av de skader og ulemper som kan forårsakes.

Beredskapsrutinene skal inngå i anleggets internkontrollsystem og skal dokumenteres.

Dersom det skulle oppstå akutte utslipp skal dette straks varsles til 110-sentralen og deretter til kommunen. Det skal gis nødvendige opplysninger, bl.a. om hva som er sluppet ut, tidspunkt for utslipp og hvor dette har skjedd, samt om utslippet er stanset, og eventuelt andre relevante opplysninger.

Overtredelse av utslippskrav kan gi grunnlag for krav om skadeserstatning.

§ 13 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift FOR-2012-11-15 nr. 1097 om utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg, Halden kommune, Østfold.